

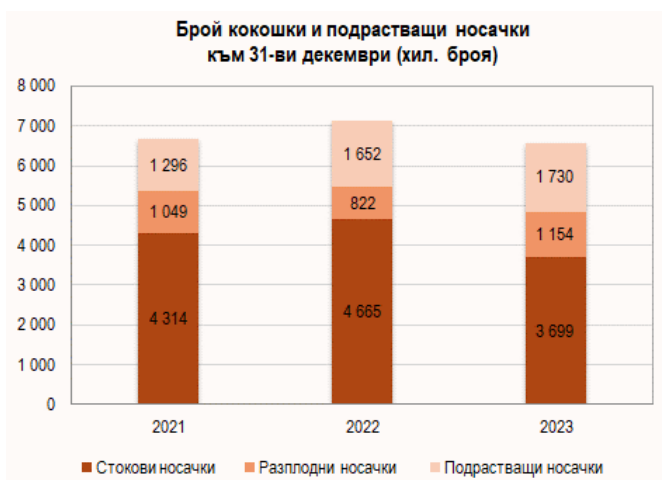
Ситуация на пазара на яйца в България Юни 2024 г.

Производство

Усложнена епидемиологична обстановка от края на 2023 г., поради огнища от птичи грип в страната

Към 31.12.2023 г. общият брой на кокошките и подрастващите носачки в страната се свива със 7,8% на годишна база, до 6 583,1 хиляди (Фиг. 1). Появата на огнища на заболяването инфлуенца по птиците (птичи грип) през последните месеци на 2023 г. оказва негативно влияние върху сектора, като засегна в най-голяма степен фермите с кокошки носачки и наложи унищожаването на значителен брой птици. В резултат, към края на годината броят на стоките носачки спада с 20,7% спрямо година по-рано.

Фиг. 1

Източник: Агростатистика, МЗХ

Същевременно, с цел последващо възстановяване на стадата, броят на разплодните носачки отбелязва ръст от 40,4%. Макар и по-слабо, нараства и броят на подрастващите носачки - с 4,7%.

Производство на яйца от кокошки (хил. броя)

Вид яйца	2021	2022	2023	Изм. 2023/2022
От кокошки - общо, в т. ч.:	1 305 215	1 387 117	1 382 642	-0,3%
За консумация	1 067 474	1 174 504	1 183 764	0,8%
За люпене - общо, в т. ч.:	237 741	212 613	198 878	-6,5%
- за пилета за месо	228 256	203 424	186 093	-8,5%
- за носачки	8 406	8 607	9 610	11,7%
- за комбинирано направление	1 079	582	3 175	445,5%

Източник: Агростатистика, МЗХ

Общото производство на яйца от кокошки през 2023 г. възлиза на 1 382 642 хил. броя (84 092 тона), което е с незначителните 0,3% под нивото от предходната година. При добива на яйца за консумация се отчита увеличение с 0,8% спрямо 2022 г., до 1 183 764 хил. броя (71 973 тона). Произведените оплодени яйца за люпене са общо 198 878 хил. броя (12 119 тона) - с 6,5% по-малко на годишна база, поради намаления добив на яйца за люпене на пилета за месо (с 8,5%), докато този на разплодни яйца за кокошки яйценосно и комбинирано направление нараства съответно с 11,7% и над пет пъти.

През следващите месеци производството на кокоши яйца в страната вероятно ще остане под негативното влияние на разпространението на инфлуенца по птиците. Все пак, данните за увеличение на броя на разплодните и подрастващите носачки към края на 2023 г. дават основание да се очаква сравнително бързо възстановяване на сектора при успокояване на епидемиологичната обстановка.

Внос

Ръст на доставките на яйца от чужбина

През 2023 г. в страната са внесени 5 516,9 тона (около 92 млн. броя) пресни кокоши яйца с черупки за консумация, което е близо два пъти повече спрямо предходната година. Освен с конкурентните цени по вноса, този ръст се обяснява донякъде с пониженото производство на яйца към края на 2023 г., заради огнищата от птичи грип. Макар да нараства чувствително на годишна база, импортът на цели пресни яйца за консумация продължава да представлява сравнително нисък дял от потреблението в страната – около 9% за 2023 г.

Внос на яйца от кокошки по продукти (тона)

	2021	2022	2023	януари-февруари 2023	януари-февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари-февруари 2024/2023
Пресни яйца с черупки за консумация	2 037,1	2 782,3	5 516,9	469,3	1 994,6	98,3%	325,0%
Яйца за люпене	1 591,2	925,1	1 365,2	151,2	71,4	47,6%	-52,8%
Яйца с черупки, консервирани или варени	4,0	1 743,4	3,4	-	1,2	-99,8%	-
Яйца без черупки и яйчни жълтъци, пресни или преработени	766,7	1 207,9	1 188,6	139,2	129,4	-1,6%	-7,0%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ

При общия размер на доставките на пресни яйца за консумация от ЕС е налице увеличение с 10,6% спрямо предходната 2022 г., като количествата от Полша и Гърция, са съответно с 38,6% и 23% повече, докато това от Румъния спада с 19,4%. Осъществен е и известен внос от Латвия, Германия и Унгария.

Внос на пресни яйца от кокошки с черупки (тона)

	2021	2022	2023	януари-февруари 2023	януари-февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари-февруари 2024/2023
Общо, в т. ч.:	2 037,1	2 782,3	5 516,9	469,3	1 994,6	98,3%	325,0%
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	2 037,1	2 782,3	3 077,7	469,3	983,1	10,6%	109,5%
Полша	697,1	1 184,1	1 641,2	271,5	274,1	38,6%	1,0%
Румъния	1 255,7	1 462,0	1 178,4	173,5	558,6	-19,4%	222,0%
Гърция	84,3	119,6	147,0	24,4	26,3	23,0%	7,6%
Латвия	-	-	48,6	-	70,9	-	-
Германия	-	-	36,6	-	-	-	-
Унгария	-	-	25,8	-	-	-	-
Други	0,0	16,6	0,0	0,0	53,2	-100,0%	-
Трети страни - общо, в т. ч.:	-	-	2 439,2	-	1 011,5	-	-
Украйна	-	-	2 438,2	-	1 010,9	-	-
Други	-	-	1,0	-	0,7	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ

За разлика от предходните няколко години, през 2023 г. е отчетен и внос на пресни кокоши яйца за консумация от Украйна в размер на 2,4 хил. тона, благоприятстван от временната либерализация на търговията на ЕС с Украйна, действаща от м. юни 2022 г.

Внесените количества кокоши яйца за люпене през 2023 г. бележат ръст от 47,6% на годишна база, до 1 365,2 тона (около 22,6 млн. броя), обясним с нуждата от възстановяване на броя на кокошките носачки в страната. Те са доставени изцяло от държави членки на ЕС, основно от Полша, Румъния и Чехия (Фиг. 2).

Фиг. 2

През 2023 г. вносът на преработени яйца за консумация намалява.

Влезлите в страната количества яйца без черупки и яйчни жълтъци са с 1,6% по-малко спрямо предходната година, като най-големи са пратките от Гърция (379 тона), Латвия (218 тона), Италия (200 тона) и Франция (167 тона).

След отчетения сравнително голям внос през 2022 г., доставките на консервирани или варени яйца с черупки спадат до незначителните 3,4 тона (от Унгария).

Импортът на пресни яйца с черупки за консумация продължава да нараства и през текущата 2024 г. Общо внесеното количество за първите два месеца е четири пъти повече на годишна база, основно вследствие на засиления внос от Украйна, при липса на такъв за аналогичния период на 2023 г. Значително увеличение бележат и доставките от Румъния (над три пъти).

Същевременно, вносът на кокоши яйца за люпене спада с близо 53% спрямо година по-рано, а този на яйца без черупки и яйчни жълтъци - със 7%. За първите два месеца на 2024 г. не е осъществен внос на консервирани яйца с черупки.

Износ

По-голям износ на пресни яйца през 2023 г.

За поредна година, през 2023 г. се отчита увеличение на експорта на пресни кокоши яйца за консумация с черупки. Общо изнесеното количество е в размер на 18 064,8 тона (около 298,8 млн. броя) - с 16,4% над нивото от предходната година.

Основен пазар за българските яйца остават страните от ЕС, като пратките за там нарастват с 13% спрямо 2022 г., достигайки близо 17 хил. тона. Най-голям принос за това има увеличението с 11,2% на износа за основния ни търговски партньор - Гърция. Налице е и значително разширяване на реализацията на продукта в Кипър, Полша, Германия, Австрия и Унгария. По-малко са количествата, насочени за Румъния (с 25,7%) и Италия (с 52,6%).

Износ на пресни яйца от кокошки с черупки (тона)

	2021	2022	2023	януари-февруари 2023	януари-февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари-февруари 2024/2023
Общо, в т. ч.:	14 299,4	15 523,3	18 064,8	3 518,8	1 443,3	16,4%	-59,0%
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	12 694,5	14 947,6	16 894,8	3 247,3	1 140,5	13,0%	-64,9%
Гърция	6 057,9	9 046,6	10 060,9	1 476,9	666,1	11,2%	-54,9%
Румъния	2 870,9	2 842,2	2 110,6	710,3	260,4	-25,7%	-63,3%
Полша	898,6	474,3	1 026,5	245,1	17,4	116,4%	-92,9%
Германия	91,1	276,6	714,6	189,9	0,1	158,4%	-99,9%
Кипър	14,7	35,5	696,1	19,5	106,8	1862,7%	448,9%
Нидерландия	635,0	561,2	604,9	194,3	0,004	7,8%	-100,0%
Хърватия	-	446,9	476,7	119,9	-	6,7%	-
Австрия	289,7	163,9	382,4	115,5	0,1	133,3%	-99,9%
Италия	458,5	551,3	261,4	58,1	74,2	-52,6%	27,8%
Унгария	391,2	55,4	166,9	35,5	-	201,0%	-
Испания	-	115,1	160,4	62,2	-	39,4%	-
Други	987,1	378,7	233,4	20,1	15,4	-38,4%	-23,4%
Трети страни - общо, в т. ч.:	1 605,0	575,6	1 170,0	271,5	302,9	103,3%	11,5%
Швейцария	1 585,4	535,9	1 168,5	271,4	302,8	118,0%	11,6%
Обединено кралство	0,1	1,2	1,5	0,2	0,1	22,7%	-34,0%
Израел	-	38,5	-	-	-	-	-
Други	19,5	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ

Експортът на цели пресни кокоши яйца за трети страни през 2023 г. е два пъти над отчетения за предходната година, като водеща дестинация остава Швейцария.

Износ на яйца от кокошки по продукти (тона)

	2021	2022	2023	януари-февруари 2023	януари-февруари 2024	Изм. 2023/2022	Изм. януари-февруари 2024/2023
Пресни яйца с черупки за консумация	14 299,4	15 523,3	18 064,8	3 518,8	1 443,3	16,4%	-59,0%
Яйца за люпене	12 817,9	7 720,5	8 847,4	1 384,8	1 156,0	14,6%	-16,5%
Яйца с черупки, консервирани или варени	5,5	3 282,0	7,7	1,3	1,4	-99,8%	6,5%
Яйца без черупки и яйчни жълтъци, пресни или преработени	892,4	776,5	573,0	32,8	72,1	-26,2%	120,0%

Източник: НСИ (предварителни данни за 2023 и 2024 г.) и изчисления на МЗХ

През 2023 г. се отчита ръст и на експорта на кокоши яйца за люпене – с 14,6% на годишна база, до 8 847,4 тона (около 140,9 млн. броя). Най-големи количества са насочени за Гърция и Ирак (съответно с 33,9% и

12,7% повече спрямо 2022 г.), следвани от тези за Румъния, Кипър, Германия и др. (Фиг. 3).

Фиг. 3

Износът на консервирани яйца с черупки е в размер на 7,7 тона, което е многократно по-малко спрямо 2022 г., но все пак с близо 40% над нивото от 2021 г. Главни дестинации са Германия (4,2 тона), Нидерландия (1,8 тона) и Белгия (1,3 тона).

При реализацията на яйца без черупки и яйчни жълтъци извън страната се отчита намаление с 26,2% на годишна база. Най-големи са пратките за съседните Румъния (149,9 тона), Северна Македония (111 тона) и Гърция (110,4 тона), следвани от тези за Полша (104,5 тона).

Данните за първите два месеца на 2024 г. сочат спад на износа на пресни кокоши яйца за консумация от 59% спрямо аналогичния период на 2023 г. Изпращанията за ЕС са с близо 65% по-малко, като е налице свиване на обемите за основните ни партньори – Гърция, Румъния и Полша. Намалението е свързано с последствията от разпространението на птичи грип в страната, както и с повишения внос на яйца от Украйна в ЕС, който затруднява реализацията на българската продукция на традиционни европейски пазари. От друга страна, износът за трети страни нараства с 11,5% на годишна база, насочен основно за Швейцария.

Експортът на яйца от кокошки за люпене през периода януари – февруари 2024 г. също е под нивото от преди една година – с 16,5%, като най-големи са пратките за Ирак, Гърция и Румъния.

При износа на преработени яйца се наблюдава увеличение на годишна база – с 6,5% за

консервираните яйца с черупки и над два пъти за яйцата без черупки и яйчните жълтъци, но става дума за сравнително малки обеми.

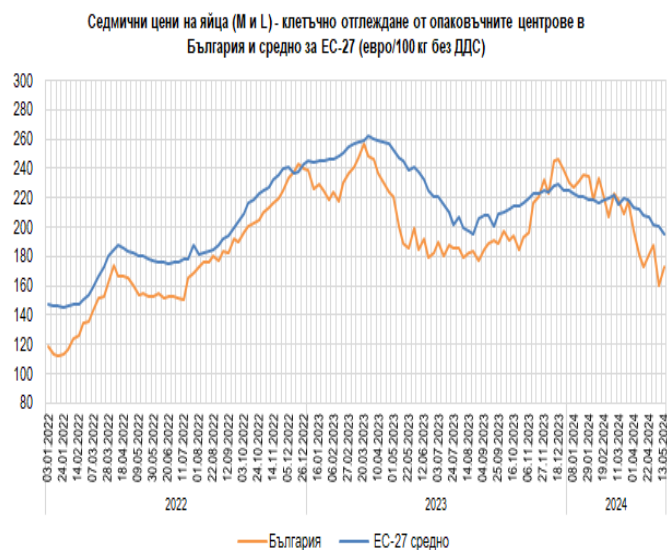
Цени

Понижение на цените по веригата на предлагане от началото на 2024 г.

След рязкото покачване в рамките на 2022 г. и достигането на рекордно високи стойности в края на първото тримесечие на 2023 г., от м. април 2023 г. насам като цяло цените на яйцата в ЕС се движат на по-ниски нива, основно под влияние на понижението на разходите за производство (най-вече поради поевтиняване на фуражните култури) (Фиг. 4).

Независимо от това, среднопретеглената цена на яйца за консумация клас А (размер М и L) от клетъчно отглеждани кокошки в ЕС за цялата 2023 г. бележи ръст от 22,7% на годишна база, до 230,49 евро/100 кг или около 0,27 лв./бр. (без ДДС).

Сходно увеличение се отчита и при средногодишната цена на същия тип яйца от опаковъчните центрове в България – с 22,8%, до 209,52 евро/100 кг (около 0,25 лв./бр.), което е с 9,1% под средното за ЕС.

Фиг. 4

Източник: ЕК

С появата на огнища от птичи грип в страната и свързаното с това намаление на стоковите носачки, през последните три месеца на 2023 г. на българския пазар се наблюдава съществено покачване на цените на яйцата. Това води до необичайната ситуация цените в България да надхвърлят средното ниво за ЕС.

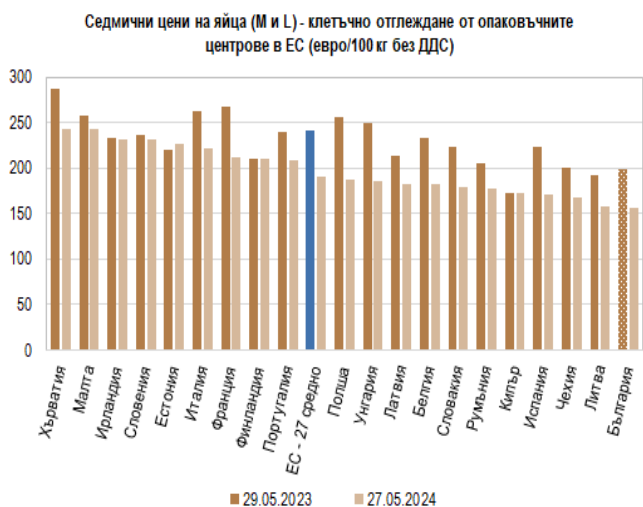
От началото на 2024 г. обаче на българския пазар ценовите стойности се движат в посока надолу, с по-бърз темп от наблюдаваното намаление и на ниво ЕС. Освен понижението на разходите за производство, известен натиск върху цените оказва и повишеният внос на яйца (най-вече от Украйна и Румъния) на сравнително ниски цени. Средната цена по вноса за първите два месеца на 2024 г. е около 0,22 лв./бр. без ДДС и транспортни разходи.

Към 27 май 2024 г. средната цена на яйца от клетъчно отглеждане в България спада до 156,16 евро/100 кг (около 0,19 лв./бр.) - с 32,2% по-ниска спрямо началото на м. януари 2024 г. и с 21,6% под отчетената по същото време на 2023 г.

Така, към края на м. май 2024 г. българската цена е с 18% под средната за ЕС, при която е налице понижение с 15,5% от началото на годината и с 21,1% на годишна база (до 190,51 евро/100 кг или около 0,23 лв./бр.).

По държави членки, стойностите са в широките граници от 156,16 евро/100 кг (около 0,19 лв./бр.) в България до 243,15 евро/100 кг (около 0,29 лв./бр.) в Хърватия. Българската цена на яйцата за периода е най-ниската в ЕС, като е близка до отчетената в Литва и с около 0,01 лв./бр. под тези в Чехия, Испания и Кипър. В повечето държави членки се наблюдава поевтиняване на продукта на годишна база, достигащо до 26,4% в Полша (Фиг. 5).

Все пак, цените на яйцата в ЕС, в т. ч. и в България, остават съществено над нивата отпреди началото на войната в Украйна (Фиг. 4).

Фиг. 5

Източник: ЕК

Цените на едро и на дребно на яйца в България като цяло отразяват тенденцията при стойностите, докладвани от опаковъчните центрове.

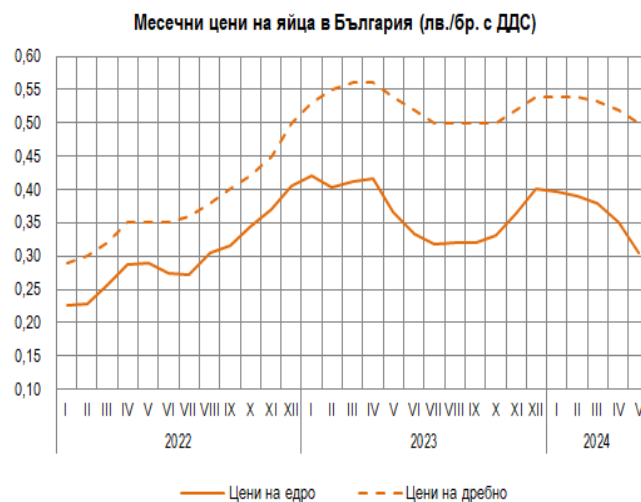
Средно за 2023 г., цената на едро на яйца за страната нараства с 23,2% на годишна база, до 0,367 лв./бр., а тази на дребно - с 43,2%, до 0,53 лв./бр.

Цени на яйца в България (лв./бр. с ДДС)

	2021	2022	2023	Изм. 2023/2022	май 2023	април 2024	май 2024	Изм. към май 2024 (%)	
								мес. база	год. база
Цена на едро	0,190	0,298	0,367	23,2%	0,366	0,350	0,305	-12,9%	-16,7%
Цена на дребно	0,27	0,37	0,53	43,2%	0,54	0,52	0,50	-3,8%	-7,4%

Източник: САПИ

Към м. май 2024 г. средната цена на едро вече е с 16,7% под нивото отпреди една година (0,305 лв./бр.). Макар и по-слабо изразено, поевтиняване на годишна база се констатира и при търговията на дребно (със 7,4%).

Фиг. 6

Отчитайки конюнктурата на европейския пазар и възможностите за внос на сравнително ниски цени, през следващите няколко месеца може да се очаква цените на яйцата за консумация в България да продължат да се движат под рекордно високите нива от края на 2022 и началото на 2023 г. Стойностите ще зависят и от развитието на цените на фуражите и епидемиологичната обстановка в страната по отношение на птичия грип.